

Modrost v pogovorih domačih in tujih

Ples.

Za ples treba dveh.
Sam le medved pleše.
Za ples treba več ko par črevljev.
S plesom se črevlji ne popravijo.
Dovoljen ples ne raztrga črevljev.
Lačnemu se ne ljubi plesati.
Lahko je plesati na tujih tleh.
Vsak rajši v tuji hiši pleše.
Lahko pleše, komur sreča gode.
Mnogi pleše, ki bi rajši jokali.
Vsak pleše po svoje.
Kdor plesati ne zna, pravi, da tla niso
ravna.
Redek ples, da ne bi bil vrag vmes.
Nihče ne pride s plesa boljši.
Na plesu se sprede, kar se pozneje
stke.
Ples je spravil že marsikoga iz nebes.
Pleše le tak, ki je ali pijan ali bedak.
Kdor rad pleše in poje, pride kmalu
ob svoje.
Kjer plešejo, je veliko prahu.
Kjer stari plešejo, se hudo praši.
Kdor rad pleše, temu je lahko igrati.
Ko ni mačke doma, miši plešejo.

R e k i.

Plesati, kakor drugi piskajo.
Pleše kot krava na vrvi.
Stari ples se začne.
Ali sta jo plesala!

O naših vodah ponikalnicah.

(† Leopold Podlogar.)

(Konec.)

Ljubljana povira iz devetih večjih
vrelcev, teče mimo Ljubljane in se na-
sproti Dolu pod Ljubljano izliva v Savo.

O Ljubljani se je že veliko pisalo v
domačem in tujem jeziku. Skoraj nič se
pa ni še pisalo o drugi, njej podobni po-
nikalnici, namreč o Temenici, ki je naj-
večji pritok reke Krke. Je veliko krajša
od Ljubljane. Temenica je blizu 30 km
dolga, Ljubljana pa 120 km. Med tem, ko
spremeni Ljubljana dvakrat svoje ime,
ga spremeni Temenica le enkrat.

Temenica izvira med Vagenšper-
kom in Pustim Javorjem.

Vagenšperk je grad, jugovzhodno od
Litije, v župniji Šmartno pri Litiji. Zdaj
je last knežje rodovine Windischgrätzove.
Od leta 1672. do 1692. je bil pa last in
bivališče kranjskega Herodota, slavnega
rojaka Ivana Vajkarta barona Valvazorja
(roj. 1641, † 1693). V tem gradu je baron
Valvazor zbiral s pomočjo raznih učenja-
kov, pisateljev in umetnikov krajepisne,
narodopisne in zgodovinske podatke o
naši deželi. Priredil je tukaj več znan-
stvenih zbirk, ustanovil poseben umetni-
ški zavod, delavnico za risarje in bakro-
rezce, ki so z njim na čelu slikali grad
za gradom, mesto za mestom, kraj za
krajem po vsem Kranjskem, vse za »Sla-
vo vojvodine Kranjske«. Tako se imenuje
njegovo velikansko delo o naši deželi, ki
obsega štiri debele, zelo zanimive knjige.
Za natiskovanje in bakroroze svojih knjig
je potrošil Valvazor vse svoje precejšnje
premoženje. Prodati je moral celo grad
Vagenšperk in bogato knjižnico. Umril je
brez premoženja v Krškem leta 1693. S
svojim delom si je postavil neminljiv spo-
menik; on nam je vzornik v ljubezni do
domovine.

Valvazor* piše v II. knjigi tudi o Te-
menici. Njeno pobrežje, to je svet, ki se
razprostira na obojni strani Temenice,
imenuje »Temeniška dobrava«. »Izvira bli-
zu Vagenšperka, južno stran gore, na ka-
terem stoji grad. Pod Trebnjem gre Te-
menica pod zemljo, pa pride kmalu na
dan v Mirnopedski kotlini, kjer gre spet
pod zemljo. Žene več mlinov, je bogata
rib, posebno še lepih in zlahtnih rakov.
Ob deževju se rada razliva po logovih,
kjer nastajajo dolgočasne mlake. Svet
naokoli je rodoviten. Obrodi tudi trta, a
največ je vredno polje, kjer se ajda po-
sebnost obnaša. Rodoviten je tudi oboje-
stranski gričasti svet. Ta trpi posebno ob
suhi, ko usahnejo studenci na pomanjka-
nju vode: po njo morajo v oddaljeno Krko
ali Temenico.« »Temenica prihaja na dan
pod gradom Luknja, z imenom Prečina,
ki se po kratkem teku izliva v Krko nad
Novim mestom.«

Tako piše o Temenici Valvazor. V nje-
govem času (o. l. 1689.) najbrže še niso
stale vse vasi ob Temenici, ker jih ne
navaja. Bodi zato tu dostavljeno, kar nam
v njegovem spisu manjka:

Temenica izvira pod Pustim Javorjem
nedaleč od Vagenšperka in teče malone
vzporedno z Gorenjo Krko v južnovzhod-
ni smeri mimo Trebnjega do Dolenjih Po-

* Valvazor II., 187, 205, 207.

nikev, kjer poniceje. Pri Vrhpeči spet privira na dan izpod velikanske skale, teče mimo Mirne peči ter se zgublja pri Goriški vasi pri tako zvani »Luknji« pod zemljo. Do tu pa od izvira se imenuje Temenica.

Po kratkem podzemeljskem teku privira iz skalnatega žrela pod gradom Luknja v Prečenski župniji, dobro uro od Novega mesta, na severozapadni strani tega mesta. Imenuje se tam Prečina in se izliva pri gradu Zalog (Zalilog) v Krko.

Temenično vodovje priteče po Krki najprej v Savo, blizu Krške vasi nasproti Brežicam; po Savi drvi dalje v Donavo in po tej v Črno morje. Vse vode namreč težé in tečejo v morje, kjer je zbirališče vseh vodá. Tako pride po tej poti do svoje matere tudi največja dolensjska ponikalnica — Temenica.

Vremenska napoved.

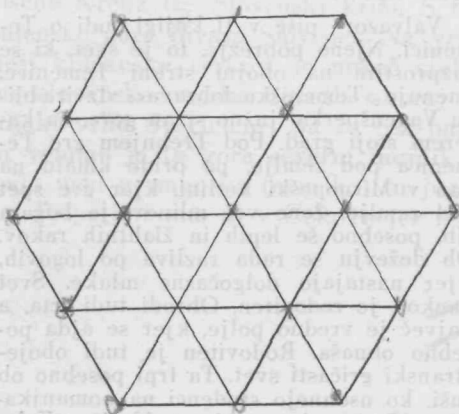
Kaj povedo črke v krogu?

Rešilci in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavljajo le imena onih rešilcev, ki bodo rešili vse zagonetke — v prihodnji številki.

Uganke, skrivalice in drugo.

Šesterokotnik.

(Janez Ložar, Ljubljana)

Postavi na križišča v šesterokotnika 15 pik tako, da bodo na vsaki ravni črti po 3.

Uganika.

(Janez Ložar, Ljubljan.)

1. Beseda prva — znan svetnik, ki god njegov v marcu se praznuje;
2. A druga — Istre vrli stanovnik, ki še pod tujim jarmom zdaj vzdihuje.
3. Če v tretjo združiš pa oba, beseda da ti pesnika, ki pel je naše zemlje kras, in ji oznanjal lepši čas.

Rešitve v 1.-2. številci.

Rešitev: Skrivalnica smreke.

Vzamem vsako tretjo črko, ker so na na sliki 5 cela drevesa.

Dobim: Visokim smrekam lomi vihar vrhove.

Rešitev.

$$100 = 5 \text{ tretjine, } 50 = 1\frac{1}{2} \text{ tretjine.}$$

Stavba.

